

EESTIKEELSE PÕLLUMAJANDUSLIKU KÕRGHARIDUSE LÄTETEL

Eesti Põllumajandusülikooli juured ulatuvad Tartu Ülikooli mulda. Siin hakkas 1806. aastal prof. Johann Wilhelm Krause õpetama kursust, mille põhiosa oli pühendatud põllumajandusele. Selles kursuses käsitleti mullateadust, maaparandust, maaviljelust, taimekasvatust, aiandust, loomakasvatust, põllumajanduse ökonoomikat ja raamatupidamist. J. W. Krausele järgnenud prof. J. F. L. Schmalz läks isegi nii kaugele, et rajas ülikooli alluvuses Vana-Kuuste Põllumajanduse Instituudi, mis töötas aastatel 1834...1839. Siin kogusid põllumajandust õppivad üliõpilased praktilisi töökogemusi ning kinnistasid katsete varal loengutel õpitut.

1850. aastal moodustati ülikooli füüsika-matemaatikateaduskonna juures põllumajanduse osakond, kus õpetas algul üks, hiljem kaks õppejõudu. See oli omakorda samm edasi põllumajandusliku kõrghariduse andmisel Tartu Ülikoolis.

Murranguliseks kujunes aga 1919. aasta. Siis alustas tööd eestikeelne ülikool ja selle koosseisus põllumajandus- ning loomaarstiteaduskonnad. Põllumajandusteaduskonnast võrsus enamik neist agronoomidest, kes suunasid Eesti esimese vabariigi põllumajandust ning abistasid talumehi oskusliku nõuandega. Ka loomaarstiteaduskonna ning põllumajandusteaduskonna metsaosakonna lõpetanud kandsid oma erialal vastutusrikast koormat.

Eesti põllumajanduse nõukogudeaegse reorganiseerimise tulemusena lahkusid põllumajandus-, veterinaaria- ja metsandusteaduskonnad ülikooli rüpest ja asutasid omaette õppeasutuse – Eesti Põllumajanduse Akadeemia. See oli 1951. aastal. Koos sellega lagunes ka põllumajandusteaduskond: moodustati agronoomia-, zootehnika-, põllumajanduse mehhaniseerimise ning hüdro-melioratsiooni- ja maakorralduse teaduskonnad. Viimane liideti aga 1958. a. metsandusteaduskonnaga. 1969. aastal lahkusid agronoomiateaduskonna koosseisust ökonoomilisi distsipliine õpetavad kateedrid ja moodustasid omaette majandusteaduskond. Viimases oli ökonoomika ja raamatupidamise erialad.

Nüüd, kus Eesti on uuesti iseseisvunud ja kus põllumajanduslik tootmine tõmbub idaturu äralangemise tõttu koomale, seisame küsimuse ees: kas Eesti Põllumajandusülikool või uuesti põllumajandusliku profiiliga teaduskonnad Tartu Ülikooli rüpes?

Riigikogus on liikunud seaduseelnõu, mis peab nii väikese vabariigi kui on Eesti, tarbeks ühte ülikooli (äärmisel juhul kahte, mõeldes teisena Tallinna Tehnikaülikooli) küllaldaseks. Põllumajandusministeeriumi, Eesti Põllumajandusülikooli ja ka Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi arvamus on, et Põllumajandusülikooli likvideerimisega ei tule kiirustada, teda ei tohi ka muuta rakenduslikuks kõrgkooliks.

Aeg toob arutust.

Et möödunud aasta lõpul möödus 75 aastat Tartu Ülikooli põllumajandusteaduskonna asutamisest, siis ei saanud Akadeemiline Põllumajanduse Selts sellest tähtpäevast vaikides mööda minna. Juubelit märgiti ära APS-i 9. novembri koosolekul kahe ettekandega, ühe tegi prof. emer. J. Kuum, teise cand. agr. M. Karelson. Allpool on toodud nende ettekannete tekstid.

Ü. OII